

MEDITACIONS D'UN BABAU

● Aznar es va preocupar de Telefónica i va desdenyar Endesa, i ara se'n veuen les conseqüències

JOAN TAPIA
PERIODISTA

L'OPA de Gas Natural sobre Endesa ha generat una gran polèmica. El marc general és el d'uns mercats elèctrics europeus en transició lenta, des de juliol del 2004, cap a la integració i la liberalització. Això implica més competència, la privatització de les grans empreses públiques i un procés de fusions que ens portarà (avui encara som lluny) a un mercat únic amb unes quantes empreses dominants.

L'OPA de Gas Natural (GN), ben rebuda pel govern de **Zapatero**, tenia una lògica clara: sumar una empresa gasista (petita a Europa però forta a Espanya), que aspira a entrar en el mercat elèctric, a una empresa elèctrica (gran a Espanya però no tant a Europa) amb una presència mínima en el sector gasista. Objectiu: crear un gran operador energètic, el que els francesos en diuen un campió nacional, que per la seva dimensió garanteixi el subministrament energètic en un món convuls, on el desenvolupament dispara la set d'energia i els països productors són pocs i difícils (Aràbia Saudita, Emirats, l'Iran, l'Iraq, Rússia, Veneçuela-). A més a més, el perill de monopoli intern desapareixia per les desinversions a efectuar per l'empresa fusionada. Aquestes vendes, necessàries per pagar l'OPA, potenciarien altres competidors com Iberdrola. I la nova GN aspiraria a ser l'eix d'un campió europeu.

LA TESI contrària és que ja hi ha una competència entre Endesa i GN que ha de portar una baixada de preus, en benefici del consumidor, amb operadors més eficaços. I l'aprovisionament queda garantit per l'eficiència del mercat. Un altre argument de pes és que la fusió de

dues empreses de cultura monopolista acabaria donant pas a un monstre ineficient i nociu per al consumidor.

Però aquest debat a penes ha existit. L'OPA ha estat desqualificada amb arguments fantasiosos i conspiratius: que afavoria el tripartit català de **Maragall**; que era el preu d'ERC per la investidura de **Zapatero**; o que era el pagament de **Montilla** pels interessos dels crèdits condonats de La Caixa. Ara la contra-OPA hauria d'enriquir el debat. Però em temo el contrari, ja que el Summe Sacerdot de la Croada contra GN, **Aznar**, s'ha afanyat a sentenciar que els descreguts amb l'OPA d'E.ON som "nacionalistes babaus". Com a babau convicte i confés voldria subratllar quatre punts, *nacionalistes*, per descomptat.

1. E.ON, la primera empresa elèctrica alemanya, neix de la unió de dues elèctriques i una gasista. Aquesta fusió, rebutjada per les autoritats de la competència alemanya, va ser imposada pel govern de Berlín, primant la tesi de la rellevància estratègica del sector. Més encara, va afegir un dret de veto públic de 10 anys. Qualsevol que comprés E.ON hauria de tornar els actius de la gasista Rhurgas, les dues terceres parts de la companyia. E.ON és un campió alemany blindat que vol ser dominant a Europa a partir de la liberalització aliena. L'estratègia d'E.ON és tan comprensible com que Espanya aspiri a tenir un E.ON propi.

2. Excepte a la Gran Bretanya, a Europa el sector està molt intervingut. A Alemanya, el blindatge d'E.ON; a França, la primera empresa, Électricité de France (EDF), és propietat estatal en un 85%. I a Itàlia, l'antic monopoli, Enel, encara té un 35% de capital en mans de l'Estat. Aquesta mateixa setmana hem vist la tensió entre **Villepin** i **Berlusconi** per l'intent d'Enel de quedar-se amb el segon operador francès. La trucada mateix de **Merkel** a **Zapatero** confirma que no

som en el lliure mercat. Ara per ara, els Estats intervenen en el mercat energètic per raons de seguretat. Als Estats Units, el Congrés va vetar a l'agost la compra d'una petita petrolera californiana, Unocal (57.000 barrils dia sobre un total americà de 7,3 milions), per la xinesa CNOOC, que millorava l'OPA de Chevron.

3. L'Estat espanyol té, doncs, dret a dissenyar un escenari que afavoreixi l'existència d'empreses espanyoles capaces de sobreviure en el futur mercat europeu. Però no és un dret absolut. El mateix **Zapatero** ho ha admès a l'afirmar que solament recorrerà a l'*acció d'or* que té a Endesa (fins a mitjans del 2007) "en circumstàncies excepcionals". És normal que reforci el poder de la Comissió Nacional d'Energia (CNE).

SERÀ DIFÍCIL plantar-se frontalment davant de les autoritats de Brussel·les (que no són com les xineses). L'Estat hi pot posar obstacles, però l'OPA alemanya només es pot vèncer si els *opants* espanyols, Gas Natural i els seus socis --La Caixa i Repsol--, milloren la seva oferta de compra fins a xifres similars a les que ofereix E.ON. L'Estat espanyol pot voler un campió nacional, però el cost no el pagaran els petits accionistes d'Endesa ni els grans fons internacionals. La capacitat *pulmonar* de GN (recursos financers) serà decisiva.

4. La gestió macroeconòmica del PP, entre el 1996 i el 2004, va ser encertada. L'error va ser una política *capritxosa* de privatitzacions, tendent a donar el poder empresarial a persones pròximes a la cúpula del partit. Això va impedir la formació de nuclis durs, que resten poder als amics designats però que estableixen la companyia. Ho prova el cas de Telefónica, amb la presència del BBVA i La Caixa, i malgrat **Juan Villalonga**. En canvi, Endesa només estava blindada pel poder polític; i desapareguts **Aznar** i **Rato**, va quedar a la

intempèrie. Davant de GN o davant d'un gegant europeu. I això pot dificultar que una empresa d'arrel espanyola se situï entre els campions europeus. Curiosament amb l'aplaudiment dels que van gestionar l'últim tram de la privatització d'Endesa. Els mateixos que lamentaven que sortís de "territori nacional" si la seva seu es traslladava a Barcelona.